

Teologi betyr noe

Noen ganger kan det engelske språk forsyne oss med korte innholdsrike utsagn som hjelper oss å sette tingene på plass. Et slikt utsagn er: "Theology matters". En norsk kortform kan ligne på overskriften: "teologi betyr noe". Budskapet er at det ikke er likegyldig hvilken teologisk ballast mennesker har med seg når de skal tjene i Guds rike, enten det er her hjemme eller der hvor kultur og landgrenser må krysses. Når vi i ulike sammenheng står overfor valgsituasjoner, vil trolig ett av elementene som påvirker den beslutning vi tar, være vår teologi. Noen ganger kan vi bli bedt om å ta stilling til bestemte formuleringer av den kristne tro, andre ganger kan utfordringen være hvordan vi best kan utøve kristendom i praksis eller hvilken holdning misjonen skal ha til statlige styresmakter i en bestemt historisk sammenheng. I alt dette og mer til, betyr det noe hvilken teologisk referanseramme vi har.

Teologi skapes i ulike rom. Vi påvirkes av våre lærere, både de formelle og de vi velger selv. Vi påvirkes av vår egen refleksjon over bibeltekster. Vi påvirkes av vår personlige kristne erfaring, enten den er sprunget ut av et vekkelsesmiljø, et liturgisk miljø eller et mer intellektuelt miljø. Vi påvirkes av den situasjon de mennesker vi skal kommunisere evangeliet med befinner seg i. Vi påvirkes av de vi samtaler teologisk med.

Når du leser artiklene i tilsendte nummer av Norsk tidsskrift for misjon, vil du se dette illustrert. Det norske misjonsselskap sine misjonærer på Madagaskar på 1800 tallet var påvirket både av vekkelseskristendommen de hadde møtt, av samtidens store teolog – Gisle Johnson – av den utfordring de opplevde datidens Madagaskar stod overfor og helt sikkert av den samtale de hadde seg i mellom. Å lese Thor Halvor Hovland sin artikkel om den misjonsstrategiske spenning mellom norske og engelske misjonærer er et godt eksempel på at verken vår teologi eller vår utøvelse av den kristne tro skjer i et vakuum. Det er forskjell på det engelske og det norske samfunn, og det er forskjell på engelsk og norsk kirkelig tradisjon.

Samtidig er det et stort spenn fra 1800 tallets Madagaskar til dagens virkelighet i land og for kirker som har samarbeidspartnere på det afrikanske kontinent. Men også dagens utfordringer krever kirker og organisasjoner som våger å bedrive teologi som grunnlag for sine missiologiske valg. Som Frank-Ole Thoresen illustrerer fra en misjonærs perspektiv, er valgene like praktiske og livsnær som tidligere. Det snakkes om "partnership"? Når honnørordene er brukt opp og det dreier seg om hvorledes innsamlede midler fra misjonsforeningene skal brukes, hva betyr da "partnership"? Når pendelen har svingt fra full kontroll til tilskuerrollen, er det da igjen på tide å revurdere vår teologi og dermed praksis, i misjonsarbeidet? Kan vi stille spørsmålet om det er forskjell på å være giver eller partner uten å bli beskyldt for igjen å ville overta kontrollen og uten å havne i en rent liberalistisk tenkning om at det pengene som rår?

Men det er ikke bar i Norge det bedrives teologisk tenkning omkring hva det vil si å være kirke i en verden som mer enn noen sinne trenger Kristi tilstedeværelse og omskapende makt for individ og samfunn. Lutherske og moravianske kirker i det sørlige Afrika har gått inn i den smerte som individ og samfunn erfarer omkring HIV/AIDS epidemien. På en forbilliglig måte peker uttalelsen på kirkens ansvar for diakoni og for å være med å bryte ned grensene mellom mennesker.

Likevel, det er ikke bare generelle hyggelige ord om å være god og snill. Vi finner utfordringer som at det å kjenne Jesus skaper forandring og vi finner forsøk på å være tydelig barmhjertig, samtidig som kirkens ledere ikke er preget av likegyldighet i etiske overveielser. Er deres måte å svare på utfordringen fra sitt samfunn på et bidrag til oss i vår streben etter å svare på utfordringen fra vårt samfunn?

Statistikk hjelper oss til å få tegnet et delbilde av misjonsaktiviteten. NORME arbeider med en årlig misjonsstatistikk som vi presenterer noen nøkkeltall fra. Rolf Kjøde og Darryl Krause har kommentert den og pekt på utviklingstendenser i norsk misjon de siste fem år.

Hva er norsk misjon sitt bidrag i den globale kirkestruktur som vi befinner oss i i dag? Statistikk kan gi oss noen svar om hva vi har gjort. Misjonen har alltid vært mest opptatt av fremtiden, med hva vi skal gjøre i morgen. Derfor må vi heller ikke i dag fortape oss i historien, men aktivt bruke den som en inspirasjon og en hjelp til å arbeide med hva vi skal gjøre med det som ligger foran. Mye av det som berøres i dette nummer av NOTM handler om teologi, for misjon i praksis både gjenspeiler og former vår teologi. Etter hvert som norsk misjon har forandret karakter har også samtalen om misjonens begrunnelse, innhold og retning blitt mer perifer. Er dette en konsekvens av at misjon er kommet lenger nede på dagsorden, både i kirker, organisasjoner og blant teologer? Hvis så er tilfelle må noe gjøres med saken.

Egede Instituttet (EI) stod tidligere i spissen for noe som ble kalt "Missiologisk forum". Dette var en faglig møteplass og en anledning for norske fagfolk til å treffe hverandre og utenlandske kolleger. Forumet har lagt nede noen år, men flere har luftet behovet for å revitalisere og fornye et faglig forum. NORME og EI har tenkt sammen og invitert til dialog omkring behovet for en slik faglig møteplass hvor ulike sider ved evangeliets utbredelse i en forandret verden skal stå i fokus. "Theology matters!" Og fordi teologi betyr noe, er det viktig å holde en levende teologisk samtale i gang om kirkens mest

sentrale spørsmål, misjon. Ta derfor vel imot innbydelsen til å delta når den konkret kommer, slik at du kan bidra til at misjon kommer høyere opp på dagsorden.

Roar G. Fotland